

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **JUDr. T. S.,** zastoupeného JUDr. Jiřím Novákem, advokátem se sídlem Sokolská třída 60, Praha 2, proti žalovanému **Úřadu pro ochranu osobních údajů,** se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 29. 3. 2007, zn. 48/06/SŘ-SPR, NDČ-0039/06-35, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2010, č. j. 6 Ca 142/2007 - 160,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2010, č. j. 6 Ca 142/2007 - 160, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata případu

[1] Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce (dále i stěžovatel) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku, kterým Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „předseda Úřadu“) ze dne 29. 3. 2007, č. j. 48/06/SŘ-SPR, NDČ-0039/06-35.

[2] Citovaným rozhodnutím předseda Úřadu zamítl rozklad stěžovatele podaný proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 12. 2006, zn. 48/06/SŘ-SPR, CJ15526/06UOOU. Tímto rozhodnutím žalovaný uložil stěžovateli pokutu ve výši 25 000 Kč za porušení ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých

zákonů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Konkrétně měl stěžovatel porušit povinnost zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, a tím spáchat správní delikt podle ustanovení § 45 odst. 1 písm. c) cit. zákona.

[3] Tohoto pochybení se dopustil tím, že v souvislosti s poskytováním právní pomoci při vymáhání pohledávek Dopravního podniku hl. m. Prahy, a. s. (dále jen „Dopravní podnik“) jako zpracovatel údajů dlužníků uvedl v tiskovém prohlášení Advokátní kanceláře Brož & Sokol & Novák (dále jen „advokátní kancelář“) ze dne 14. 4. 2006, že tato advokátní kancelář po redaktorce České televize N. F. vymáhala v šesti případech pohledávku za nezaplacené jízdné a pokuty vůči Dopravnímu podniku, a to včetně uvedení dlužné částky, příslušného soudu, spisové značky případu a data uhrazení této částky. Tímto sdělením advokátní kancelář reagovala na zprávu odvysílanou v pořadu Události a poté i Události a komentáře, jejímž obsahem bylo sdělení, že Dopravní podnik a advokátní kancelář v minulosti uzavřely smlouvu o zastupování, spočívající ve vymáhání pokut od tzv. černých pasažérů, která je však údajně pro Dopravní podnik velmi nevýhodná, jelikož většinu vysouzené částky získávají advokáti.

II. Námitky stěžovatele

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti a v jejím doplnění uplatňuje důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel uvádí, že advokát poskytující právní službu nespadá do působnosti zákona o ochraně osobních údajů. Navíc požadavky obsažené v tomto zákoně údajně odporují zákonu č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“). Městský soud dle stěžovatele tuto argumentaci odmítl a ignoroval tak názor obsažený ve svých dvou vlastních rozhodnutích, v odborné publikaci, ve stanovisku Ústavu státu a práva a ve stanovisku představenstva ČAK (viz Věstník ČAK č. 3/2000). Přitom platí, že advokát není oprávněn ověřovat pravdivost údajů, které mu poskytuje klient, a to včetně těch, které mají sloužit k identifikaci protistrany – dlužníka. Navíc, tyto údaje používá advokát nahodile a striktně v intencích pokynů klienta. Ani klient ve většině případů není správcem osobních údajů, o jejichž použití rozhoduje výhradně on sám.

[6] Argumentace městského soudu by údajně vedla k tomu, že převzetím podkladů od klienta advokátem by se jednalo o činnost spadající do působnosti zákona o ochraně osobních údajů. Přitom pro advokáta není vůbec důležité, zda se jedná o osobní údaje. Jakkoliv lze souhlasit s tím, že zveřejnění dlužníků může představovat zásah do jejich osobnostních práv, není tomu tak automaticky a pokud s tím souhlasí klient, nejde o porušení zákona o ochraně osobních údajů. Souhrnně řečeno, vymáhání pohledávek nepředstavuje operaci s osobními údaji. V daném případě tak došlo k nežádoucímu stavu, kdy je stěžovatel jako advokát postihován státním orgánem za to, že respektuje stanovisko svého stavovského orgánu.

[7] Stěžovatel zdůrazňuje, že v minulosti stejný městský soud judikoval, že zákon o ochraně osobních údajů ze své působnosti vylučuje náhodné zpracování osobních údajů bez jakéhokoliv systému, což je právě typické pro činnost advokáta. S touto odchylnou judikaturou se však v rozsudku napadeném nyní projednávanou kasační stížností vůbec nevypořádal.

[8] Pochybení městského soudu spatřuje stěžovatel rovněž v tom, že se nemohl v řízení účinně bránit, a to s ohledem na povinnou mlčenlivost advokáta. Pokud totiž státní úředník prohlásil, že advokát porušil údajnou povinnost a pokusil se jej kontrolovat, vystavil jej tím situaci, kdy buď poruší svoji zákonnou povinnost mlčenlivosti, anebo se nemůže dostatečně bránit (např. uvést, jaký pokyn dostal od klienta). To je další argument pro tvrzení, že advokát není podřízen zákonu o ochraně osobních údajů. Může totiž nastat i takový případ, kdy by advokát zastupoval klienta vedoucího spor s Úřadem pro ochranu osobních údajů a tento by advokáta šikanoval. Stěžovatel ostatně namítá, že důvodem předmětného řízení byla publikace několika jeho článků, v nichž dovozoval, že Úřad není oprávněn provádět kontrolu advokátů a že si usurpuje oprávnění, které nemá. Lze tak přinejmenším spekulovat, zda se nejednalo o záminku, jak v dané věci ukázat „sílu“ státního orgánu.

[9] Námitky uplatňuje stěžovatel rovněž k podjatosti pracovníků žalovaného. Tvrdí, že primární šetření prováděla podjatá osoba (PhDr. M.), což však účastník řízení zpočátku nevěděl. Podjatost této inspektorky dovozuje stěžovatel ze skutečnosti, že do spisu přidala kritický článek vůči Úřadu pro ochranu osobních údajů. Stěžovatel nesouhlasí s argumentací městského soudu, že protokol o kontrole byl pouze jedním z podkladů pro vydání správního rozhodnutí a o vyloučení dotčené inspektorky nebylo třeba samostatně rozhodovat, jelikož v řízení již neměla postavení úřední osoby. Tvrdí, že podjatost této osoby ovlivnila výsledky inspekce, nicméně žalovaný z nich přesto vycházel.

[10] Za demagogickou označuje stěžovatel argumentaci městského soudu, podle níž nebyl postižen za to, že se nevyjádřil a nepředložil požadované doklady, neboť žalovaný potřebné důkazy získal od Dopravního podniku. Stěžovatel totiž neargumentoval, že byl postižen za svoji nespolupráci, nýbrž že se s ohledem na svoji mlčenlivost nemohl vyjádřit k tvrzením žalovaného a ani je vyvracet. Žalovaný totiž např. uváděl, že advokát nebyl oprávněn osobní údaje N. F. zveřejnit, neboť je nezískal k tomuto účelu. Stěžovatel se však domnívá, že úkolem Úřadu pro ochranu osobních údajů je dohlížet nad dodržováním zákona o ochraně osobních údajů, nikoliv hodnotit, zda zveřejněním určitých údajů došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti jiné osoby.

[11] Stěžovatel dále uvádí, že žalovaný vůbec nepochopil vztah mezi advokátem a jeho klientem. O tom svědčí i to, že dotaz, zda byl stěžovatel zbaven mlčenlivosti, byl vznesen pouze na členy stávajícího představenstva Dopravního podniku a žalovaný nevzal do úvahy, že mandátní smlouva byla uzavřena v roce 1993, tj. za existence jiného představenstva, které ho mohlo *pro futuro* zbavit mlčenlivosti. Přitom stěžovatel žádnou takovou konkrétní osobu, která by jej této povinnosti zbavila, nemohl označit.

[12] Stěžovatel tvrdí, že účel shromažďování a zpracování osobních údajů určuje klient a advokát pouze přebírá takové osobní údaje, které jsou zapotřebí z hlediska uplatnění jeho právního nároku. Jakýkoliv jiný výklad fakticky vede k tomu, že stát kontroluje, co klient advokátovi svěřil, a zbavuje tak klienta ústavního práva – práva na poskytnutí právní služby. To považuje stěžovatel za ústavně právní aspekt celé kauzy, neboť žalovaný se pokouší svým rozhodnutím relativizovat povinnou mlčenlivost advokáta.

[13] Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že se v daném případě jednalo stále o osobní údaje, ačkoliv byly vyhlášeny veřejně. Pokud totiž byla „majetková delikventka" N. F. opakovaně odsouzena k zaplacení dlužného jízdného a pokuty, byla informace o tom zveřejněna. Nedošlo přitom ke zveřejnění bydliště, rodného čísla, data narození ani ničeho podobného. Údaje zveřejněné v soudním řízení totiž již nemohou požívat ochrany jako osobní údaje. Věřitel proto může použít osobní údaje dlužníka i takovým způsobem, že je zveřejní, přičemž tímto zveřejněním je třeba rozumět podání žaloby, jejich uvedení v kontextu nabídky na postoupení pohledávky, případně prostým zveřejněním seznamu dlužníků, pokud lze tímto způsobem dosáhnout uspokojení pohledávky. Zveřejněním *sui generis* je i podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení. Střetávají se tak dvě ústavně zaručená práva: právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním a zveřejňováním údajů (čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, dále též „Listina") a svoboda projevu (čl. 17 Listiny).

[14] V daném případě „*redaktorka F. zcela zřetelně v souvislosti s tím, že v několika případech opakovaně musela zaplatit pokutu a přirážku k jízdnému za cestu dopravním prostředkem bez příslušného dokladu a dokonce proti ní pro nerespektování soudního rozhodnutí byla vedena exekuce natočila následně reportáž, v níž zcela lživě a nepravdivě informovala veřejnost o způsobu vyúčtování poskytovaných právních služeb*". Reakcí na toto osočení byla obrana „*poukazem na to, co je ve věci nejpodstatnější*" – totiž, že N. F. nemůže být zdrojem objektivních informací.

[15] Stěžovatel odmítá i argument městského soudu, dle něhož při poskytování rozhodnutí soudů podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, jsou tato rozhodnutí anonymizována. Má totiž za to, že pro anonymizaci těchto rozhodnutí není dán žádný důvod a v tomto směru se dovolává publikace „Judikatura a právní argumentace" editorů M. Bobka, Z. Kühna a R. Polčáka a také nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10 a I. ÚS 1885/09 (všechna rozhodnutí ÚS jsou dostupná na http://nalus.usoud.cz) z nichž plyne, že podmínkou vydání rozhodnutí není jeho anonymizace.

III. Vyjádření žalovaného

[16] Úřad pro ochranu osobních údajů ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že v daném případě není rozhodující, zda se zákon o ochraně osobních údajů vztahuje na advokátní profesi jako takovou. Přesto se dle názoru Úřadu stěžovatel mýlí, pokud dovozuje absolutizaci advokátského stavu. Ve skutečnosti jde pouze o to, že se na advokáta v postavení správce osobních údajů nevztahuje oznamovací povinnost podle ustanovení § 16 zákona o ochraně osobních údajů. Z toho však ještě nelze dovodit, že se na advokáty

tento zákon nevztahuje vůbec. Je totiž třeba vnímat právní řád jako celek a vztahy mezi jednotlivými právními předpisy řešit dle obvyklých výkladových metod. Takto viděno není zákon o ochraně osobních údajů vyloučen ve vztahu k zákonu o advokacii jako celek a advokát samozřejmě může vystupovat v postavení zpracovatele osobních údajů.

[17] K nyní projednávanému případu žalovaný uvádí, že skutkové okolnosti jsou nesporné. Námitka neprokázání skutečnosti, že Dopravní podnik nedal stěžovateli souhlas k užití předaných údajů i k jinému účelu než dle mandátní smlouvy, byla uplatněna opožděně. Přesto žalovaný tvrdí, že dotaz na představenstvo akciové společnosti z povahy věci směřuje „*na všechny příčky společnosti*“ a pokud je proto odpověď záporná, lze mít důvodně za to, že nikdo tento souhlas stěžovateli nedal. Možnost, že tento souhlas mohli dát předchozí představitelé Dopravního podniku, považuje žalovaný za nepřípadný, jelikož je nepodstatné, která konkrétní osoba by tento souhlas vyslovila.

[18] Žalovaný nesouhlasí ani s argumentací týkající se kolize čl. 10 a 17 Listiny, a to z důvodu testu proporcionality. I když má totiž každý právo bránit svoje dobré jméno, nelze tak činit v rozporu s právními předpisy, k čemuž právě v tomto případě došlo.

[19] Konečně k tvrzení ohledně údajné podjatosti inspektorky PhDr. M. žalovaný uvádí, že kontrola byla provedena plně v souladu se zákonem a že proti jejímu výsledku stěžovatel neuplatnil námitky, ač si tohoto svého práva jako advokát musel být vědom.

[20] Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

IV. Vlastní argumentace soudu

[21] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[22] Stěžovatel uplatnil několik kasačních důvodů, nicméně s ohledem na povahu řešeného případu je vhodnější strukturovat toto odůvodnění nikoliv striktně podle nich, nýbrž podle jednotlivých okruhů předestřených právních otázek. Argumentaci stěžovatele tak lze rozčlenit do několika částí: (1.) výluka činnosti advokátů z působnosti zákona o ochraně osobních údajů, (2.) procesní pochybení v průběhu správního řízení a (3.) povaha sdělených informací. Zde je nutno uvést, že shodnými právními otázkami se již zdejší soud zabýval v rámci řízení o kasační stížnosti podané jedním z partnerů advokátní kanceláře, v níž působí i stěžovatel, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2010, č. j. 6 Ca 158/2007 – 115. Nejvyšší správní soud toto rozhodnutí rozsudkem ze dne 25. 3. 2011, č. j. 2 As 21/2011 – 166, zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Kasační soud v nyní souzené věci z uvedeného rozsudku druhého senátu vychází a pro shodnost obou kauz nepovažuje za nutné nijak se od názorů již dříve vyslovených zdejším soudem odchylovat.

[23] První námitka je nejzásadnější: stěžovatel tvrdí, že se na činnost advokáta vůbec nevztahuje zákon o ochraně osobních údajů, jelikož účel shromažďování a zpracování osobních údajů určuje výhradně klient a advokát je vázán mlčenlivostí.

[24] K tomu soud konstatuje, že z textu zákona o ochraně osobních údajů takovou výluku přímo dovodit nelze. Působnost tohoto zákona je totiž koncipována velmi široce a vztahuje se – kromě orgánů veřejné moci - i na fyzické a právnické osoby, které zpracovávají osobní údaje (§ 3 odst. 1), pokud se samozřejmě nejedná o zpracování výlučně pro osobní potřebu fyzické osoby, případně nejde jen o nahodilé shromažďování osobních údajů. Zákon tedy osobu advokáta ze své působnosti nevylučuje, jelikož se jedná o fyzickou osobu a při výkonu svojí profese osobní údaje nezpracovává výlučně pro svoji osobní potřebu. V řadě a možná dokonce ve většině případů činnost advokátů představuje „nahodilé“, nikoliv systematické, shromažďování osobních údajů, a tady se na ně skutečně citovaný zákon nevztahuje. Stejně tak ale existují případy, kdy advokáti zpracovávají osobní údaje systematicky, protože pokud by tak nečinili, nehájili by dostatečně zájmy svého klienta. Zdejší soud má za to, že zpracovávání databáze dlužníků Dopravního podniku představuje typický příklad zpracovávání osobních údajů, spadající do působnosti uvedeného zákona.

[25] Osobní údaj tento zákon definuje jako jakoukoliv informaci týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. „*Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu*“ [§ 4 písm. a)]. Zpracováním osobních údajů se rozumí „*jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace*“ [§ 4 písm. e)].

[26] Současně je ovšem třeba uvést, že z § 18 odst. 1 písm. b) cit. zákona plyne, že se na zpracovatele osobních údajů nevztahuje oznamovací povinnost v případě zpracování uloženého zvláštním zákonem nebo jestliže je takových osobních údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona. Zdejší soud zastává ve shodě se žalovaným názor, že tato výjimka z oznamovací povinnosti se vztahuje i na advokáty při výkonu jejich profese. Z povahy věci je totiž zřejmé, že advokát nezpracovává osobní údajně samoúčelně, nýbrž právě z důvodu uplatnění práv a povinností za svého klienta a zmíněná oznamovací povinnost se ho proto netýká.

[27] Nejvyšší správní soud tak činí dílčí závěr, že ze zákonné úpravy nelze dovodit výluku působnosti zákona o ochraně osobních údajů na profesi advokátů, nýbrž toliko výjimku ze zmíněné oznamovací povinnosti. Je totiž třeba mít na zřeteli, že advokátní profese není tak specifická či ojedinělá, jak se snaží dovodit stěžovatel. Lze dokonce říci, že povinnost mlčenlivosti, resp. přinejmenším diskrétnosti, je typická i pro všechny ostatní profese, v nichž se pracuje s osobními údaji. Týká se činností vykonávaných ve zdravotnictví, v ozbrojených složkách, daňovém poradenství, psychologů, školství i činnosti kněžské.

Stěžovatel se proto mýlí, pokud má za to, že koncepce zákona o ochraně osobních údajů je vytvářena tak, že jeho působnost může implicitně, pouze poukazem na povahu určité činnosti, zcela vyloučit jiný zákon. Jeho působnost je totiž definována obecně s tím, že pouze v určitých případech se nepoužijí některá ustanovení tohoto zákona, nikoliv zákon celý (viz § 3 odst. 6 zákona o ochraně osobních údajů).

[28] Stěžovatel v této souvislosti poukazuje i na stanovisko představenstva ČAK ze dne 10. října 2000 z něhož plyne, že „*zákon č. 101/2000 Sb. se na výkon advokacie, tj. poskytování právních služeb advokáty, nevztahuje. K tomuto závěru dospělo v podstatě ze shodných důvodů, které jsou uváděny v článku JUDr. S., uveřejněném v č. 10/2000 Bulletinu advokacie*." K tomu je třeba zdůraznit, že toto stanovisko není pro řešení právních otázek v současnosti projednávaných Nejvyšším správním soudem relevantní, jelikož se jedná pouze o vyjádření názoru orgánu ČAK ohledně možnosti aplikace určitých právních předpisů na činnost advokátů, nikoli o obecně závazný právní předpis, ze kterého by advokátům vyplývala práva či povinnosti.

[29] Jak nicméně plyne z citovaného článku stěžovatele, výluka zákona o ochraně osobních údajů pro činnost advokátů je spatřována v ustanovení § 16 odst. 1 a § 21 odst. 1 zákona o advokacii. Podle § 16 odst. 1 je advokát „*povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit.*" Podle § 21 odst. 1 je advokát „*povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb*."

[30] Soud má za to, že stěžovatel ve své argumentaci příliš klade důraz na ochranu práv a oprávněných zájmů svého klienta a zcela opomíjí, že pokyny klienta není vázán, pokud jsou protiprávní. Zakládá totiž svoji argumentaci na tvrzení, že je vázán profesní mlčenlivostí a naznačuje, že není vyloučeno, že předmětné tiskové prohlášení vydal na základě pokynu klienta, a proto za ně nemůže být sankcionován. Zde soudu nezbývá než připomenout, že takto vedená argumentace by mohla vést k absurdním důsledkům, kdy by např. advokát po spáchání trestného činu odmítal za něj nést odpovědnost poukazem na profesní mlčenlivost. Soud má za to, že zákonná úprava je v tomto směru jednoznačná: ani prosazování zájmů klienta a sledování jeho pokynů nesmí vést k vědomému porušování právního řádu. Pokud by tomu tak nebylo, nic by advokátovi nemohlo zabránit např. v umlčení svědka, vypovídajícího proti jeho klientovi v trestním řízení.

[31] Druhá námitka se týká procesních pochybení v průběhu správního řízení. Zde stěžovatel namítá podjatost inspektorky PhDr. M. a dalších kontrolorů, dovozovanou z toho, že ve spise je založen krátký článek stěžovatele, publikovaný v rubrice „Názor" v časopise Právní rádce č. 5/2006. Obsahem tohoto textu je kritické vyjádření k postupu Úřadu pro ochranu osobních údajů ve vztahu k jeho advokátní kanceláři, kdy se např. píše o „*míře právního bezvědomí oficiálů této instituce, kteří zjevně nepochopili, co je principem a důvodem advokátní mlčenlivosti*". Jak k tomu však správně uvedl městský soud, o této námitce podjatosti Úřad samostatně rozhodoval a zamítl i následně podaný rozklad. Navíc stěžovatel tuto námitku uplatnil až po ukončení kontroly u stěžovatele a po sepsání kontrolního protokolu (zn. CJ 08319/06UOOU, sp. zn. CS 1216/06).

[32] Z hlediska kasačního soudu je dále třeba vidět, že vada správního řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. by mohla vést ke zrušení napadeného rozsudku městského soudu pouze tehdy, jestliže by dosahovala takové intenzity, že by mohla reálně ovlivnit zákonnost vydaného správního rozhodnutí. To se však v nyní projednávaném případě zjevně nestalo, protože ani sám stěžovatel nepopírá skutkové okolnosti, tzn. že předmětné prohlášení skutečně vydal a že při něm vycházel z informací, s nimiž disponoval. Otázka, zda tak učinil na výslovný pokyn svého klienta, je v kontextu shora uvedeného zástupná, neboť pokud by tímto prohlášením byl porušen zákon, nesměl tak stěžovatel učinit ani na zmíněný pokyn.

[33] Argumentace stěžovatele, že z výsledků kontroly neměl žalovaný z důvodu podjatosti inspektorů vůbec vycházet, je velmi nepřesvědčivá. Z obsahu spisu totiž plyne, že žádný z podkladových materiálů, které Úřad následně použil pro vydání správního rozhodnutí, stěžovatel nezpochybnil (mandátní smlouva, obsah předmětného prohlášení atp.). Pokud měl stěžovatel za to, že měl Úřad využít i dalších podkladů, nic mu v tom nebránilo, jelikož byl k předložení případných dalších důkazů opakovaně vyzýván. Jestliže tak neučinil s poukazem na absolutní výluku zákona o ochraně osobních údajů na profesi advokáta, nelze z postupu žalovaného dovozovat vady správního řízení.

[34] Poslední námitkou je povaha zveřejněných informací. Stěžovatel k tomu ve správním i v soudním řízení uváděl, že tyto údaje byly již zveřejněny v soudních řízeních a nemohly proto dále požívat ochrany podle zákona o ochraně utajovaných skutečností. Na to městský soud zareagoval tak, že samotná skutečnost veřejného vyhlášení rozsudku ještě neznamená, že údaje v něm uvedené mohou být třetími osobami používány bez respektování zákonné ochrany.

[35] Jak plyne již ze shora provedené rekapitulace případu, předmětné tiskové prohlášení ze dne 14. 4. 2006 obsahovalo kromě ohrazení vůči reportáži České televize rovněž kritické vyjádření na adresu redaktorky N. F. („*notorická černá pasažérka*“) podložené poukazem na pět rozhodnutí Okresního soudu Pardubice a jedno rozhodnutí Okresního soudu Liberec s uvedením spisových značek, částek, k jejichž zaplacení byla jmenovaná rozhodnutími soudu zavázána, a data zaplacení, z nichž u jedné částky stěžovatel doplnil, že k zaplacení došlo po pohrůžce exekuce.

[36] Nejvyšší správní soud má za to, že citované informace spadají pod pojem „osobní údaj“, který zákon definuje jako jakoukoliv informaci týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. V daném případě byla totiž N. F. identifikována jménem a příjmením (včetně dívčího), což ji - i s ohledem na veřejnou známost díky práci v České televizi – dostatečně identifikuje. Předmětná informace o postihu za opakovanou „jízdu načerno“ pak představuje informaci vymezenou v ustanovení § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů.

[37] Tento zákon dále definuje zpracování osobních údajů, a to zejména jako shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úpravu nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměnu, třídění nebo

kombinování, blokování a likvidaci. V daném případě je zřejmé, že předmětné tiskové prohlášení představovalo zpracování osobních údajů, a to ve smyslu jejich předávání, šíření, případně zveřejňování.

[38] Podle čl. 10 odst. 3 Listiny platí, že každý má „*právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě*." Na tomto místě je třeba uvést, že tato ochrana je prováděna ve formě soukromoprávní i veřejnoprávní. V rovině soukromoprávní je třeba na prvním místě uvést ochranu osobnosti podle ustanovení § 11 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, čemuž odpovídají příslušné procesní prostředky. Zde postačuje omezit se na konstatování, že správnímu soudu nepřísluší jakkoliv se vyjadřovat k obsahu prezentovaného tiskového prohlášení z hlediska pravdivosti faktických tvrzení či formy a přiměřenosti vysloveného vlastního názoru.

[39] V rovině veřejnoprávní existuje celá paleta možností ochrany, kterou na ústavní úrovni zaručuje citovaný čl. 10 odst. 3 Listiny, a zde postačuje toliko odkázat na prostředky trestního zákoníku, tiskového zákona, zákona o rozhlasovém a televizním vysílání a v neposlední řadě i nyní aplikovaného zákona o ochraně osobních údajů. Společným znakem úspěšného domáhání se ochrany je však i v tomto případě „neoprávněnost" zveřejňování těchto údajů.

[40] Právě tento aspekt Nejvyšší správní soud v nyní projednávaném případě nezjistil a v tomto ohledu shledal kasační stížnost důvodnou. Ze shora uvedeného je totiž zřejmé, že stěžovatel v předmětném tiskovém prohlášení neuvedl žádné jiné osobní údaje o N. F., než ty, které přímo plynou z příslušných soudních pravomocně skončených řízení. Z čl. 96 odst. 2 Ústavy přitom plyne, že „*rozsudek se vyhlašuje vždy veřejně*". Informace o tom, že soud vynesl nějaký rozsudek, tedy nelze *a priori* považovat za osobní údaj, který by nesměl být zveřejněn. Jinak řečeno, došlo ke zveřejnění jen těch informací, které by si mohl s vynaložením přiměřené snahy opatřit prakticky každý, a to např. nahlédnutím na úřední desku příslušných soudů, účastí při jejich veřejném jednání anebo vyžádáním rozsudků podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. To znamená, že stěžovatel nezveřejnil žádné jiné informace, než informace veřejně dosažitelné. Jakkoliv proto Nejvyšší správní soud nepochybuje o tom, že je stěžovatel získal z databáze svého klienta, nejednalo se o údaje nedostupné i z jiných zdrojů.

[41] Nejvyšší správní soud přitom nesdílí názor stěžovatele, že údaje zveřejněné v soudním řízení již nadále vůbec nemohou požívat ochrany jako osobní údaje a může s nimi proto být libovolně nakládáno. Je totiž třeba vždy bedlivě odlišovat, o jaké údaje se jedná a ke komu se vztahují. Je tak jistě kvalitativně jiná situace u osobních až intimních údajů týkajících se osoby poškozeného (vyostřeně řečeno, např. týraného dítěte či znásilněné ženy) a naopak pravomocně odsouzeného pachatele trestného činu. Navíc, povinnost veřejného vyhlašování rozsudku stanovená čl. 96 odst. 2 Ústavy je kvalitativně odlišná od šíření informací v tomto rozsudku obsažených. Jestliže totiž smyslem a plně legitimním důvodem veřejnosti vyhlašování rozsudků je transparentnost justice a preventivní působení práva, nelze z toho fakticky dovozovat, že by tyto rozsudky měly sloužit současně i třeba jako prostředky ke skandalizaci či dehonestaci dotčených osob.

Podobný závěr plyne i z judikatury Ústavního soudu, na kterou stěžovatel odkazuje (nález ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10, podobně nález ze dne 9. 2. 1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97; oba nálezy dostupné na http://nalus.usoud.cz), podle níž „*při střetu základního politického práva na informace a jejich šíření s právem na ochranu osobnosti a soukromého života, tedy základních práv, které stojí na stejné úrovni, bude vždy věcí nezávislých soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážily, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým*."

[42] Jakkoliv je třeba stěžovateli přisvědčit, že faktická situace tenduje k ústupu od striktní anonymizace prakticky čehokoliv v soudních rozhodnutích (byť v tomto směru nejsou české soudy stále jednotné), je třeba od sebe odlišovat nezbytnost transparentnosti soudních rozhodnutí od některých osobních údajů, jejichž publicita by se skutečně mohla nedůvodně a nepřiměřeně dotknout individuální právní sféry dotčených osob. Nejvyšší správní soud se proto nedomnívá, že existuje jednoduché řešení, spočívající v paušálním zveřejňování celého obsahu všech soudních rozhodnutí, a to v neanonymizované podobě (ostatně, ani Evropský soud pro lidská práva, na který stěžovatel poukazuje, zcela neustoupil od anonymizace rozsudků tam, kde si účastníci řízení nepřejí zveřejnění svých jmen). Zastává naopak názor, že je třeba konkrétní případy hodnotit mnohem citlivějším způsobem.

[43] Při těchto svých úvahách zvažoval soud i další okolnosti daného případu. Především, není jeho úkolem hodnotit soukromoprávní aspekty kroku stěžovatele spočívajícího ve vydání tiskového prohlášení, tj. vůbec nehodnotil, zda, a pokud ano, jakou újmu by mohlo zveřejnění těchto informací, resp. k nim připojený komentář, N. F. způsobit. Zde je skutečně namístě oddělovat veřejnoprávní regulativní funkci úpravy osobních údajů od roviny soukromoprávní, založené na vlastní aktivitě a obraně dotčených subjektů.

[44] Za druhé, soud přihlédl k tomu, že se nejednalo o osobní údaje chráněné pro některý ze zvláštních legitimních důvodů, jako by tomu bylo třeba u řízení ve věcech dětí a mladistvých, resp. nešlo ani o ochranu osoby poškozeného. V daném případě se totiž jednalo o poměrně banální civilněprávní spory, kde N. F. byla shledána odpovědnou za spáchání protiprávního jednání. Ostatně, právě i s ohledem na veřejnou známost N. F., ji nelze chránit zvýšeným způsobem.

[45] Za třetí, dalším aspektem daného případu je motivace stěžovatele k vydání předmětného tiskového prohlášení. Z okolností případu je totiž zřejmé, že dané osobní údaje nezveřejnil samoúčelně, nýbrž v bezprostřední reakci na reportáž odvysílanou v České televizi a spojenou právě s osobou redaktorky F., jíž se tyto údaje týkaly. Stěžovatel, který zde hájil zájmy své a svého klienta, se tak na základě určitých faktických tvrzení pokusil zpochybnit obsah této reportáže, a to např. i vysloveným názorem, že „*lze spekulovat o tom, zda ke zpracování tématu paní redaktorku neinspirovalo zaplacení poslední pokuty*." Jinak řečeno, je třeba odlišovat situace, kdy ke zveřejňování informací plynoucích ze soudních rozhodnutí dochází svévolně, jen např. z důvodu skandalizace jiné osoby, od případů legitimních, chráněných ústavně zaručenou svobodou projevu.

[46] Lze tak uzavřít, že Nejvyšší správní soud shledal, že osobní údaje obsažené v předmětném tiskovém prohlášení (1.) byly dostupné i z jiných zdrojů než z databáze, kterou stěžovatel disponoval, (2.) tyto informace nepožívají zvláštní způsob ochrany a (3.) důvod jejich zveřejnění nebyl samoúčelný, nýbrž spočíval výhradně v reakci na mediální zpochybnění korektnosti, případně dokonce zákonnosti činnosti stěžovatele a jeho klienta. Proto dospěl k závěru, že tato třetí stížnostní námitka je důvodná a v tomto směru je napadený rozsudek městského soudu nezákonný pro nesprávné posouzení řešené právní otázky. Stěžovatel se totiž nedopustil zpracovávání osobních údajů způsobem, který neodpovídá stanovenému účelu ve smyslu ustanovení § 45 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů.

V. Shrnutí

[47] Nejvyšší správní soud na základě shora předestřené argumentace dospěl k závěru, že třetí uplatněný stížnostní důvod (povaha sdělených informací) je opodstatněný a v tomto směru shledal napadený rozsudek městského soudu nezákonným ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Proto jej podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm je tento soud vázán shora uvedeným právním názorem.

[48] V novém rozhodnutí rozhodne městský soud též o nákladech řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2011

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu